

Till Socialdepartementet

Yttrande - Remiss - Ett språkrav för språkutveckling SOU 2024:78

Remissinstansen diarienummer: S2024/0215

Övergripande kommentarer

SOU 2024:78 kom till efter att regeringen gett i uppdrag att undersöka möjligheten att införa språkrav för anställning inom vård och omsorg.

Mycket kort kan SOU 2024:78 sammanfattas med att det vore önskvärt att medarbetare som anställs har en nivå i svenska som motsvarar minst nivå Gers B2 vilket likställs med engelska 6 på gymnasial nivå. Detta är utifrån kompetensförsörjningssituationen inte genomförbart och språkutveckling måste framför allt äga rum på arbetet inom de aktuella verksamheterna. I SOU 2024:78 listas ett antal punkter som kännetecknar språkutvecklande arbetsplatser.

Det förs också fram ett förslag att införa ett *Svenskalyft*, där vård- och omsorgsutförare kan söka pengar till språkutvecklande aktiviteter, samt även ett förslag att inrätta en kurs i kommunikation inom vård och omsorg.

Östersunds kommun ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i utredningen, som är välgjord och ger en rättvisande beskrivning av verkligheten. Östersunds kommun finner dock anledning att påpeka några önskemål om förtydliganden.

Östersunds kommun vill avslutningsvis, med eftertryck, påpeka att ett riktat statsbidrag med syfte att höja nivån av kunskaper i svenska hos personalen är en förutsättning för att kunna nå en bit på väg mot att alla medarbetare ska uppnå nivå Gers B2 i svenska.

Kommentarer till specifika delar av remissen

7.3.1 Detta är Gers B2

Utredningen skriver att Gers B2 motsvaras av engelska 6 på gymnasial nivå. Med tanke på att det är en mycket stor skillnad på kunskaper om en elev har betyget E eller betyget A anser Östersunds kommun att det borde preciseras vilket lägsta betyg i engelska 6 som motsvarar Gers B2.

9.4.2 Stöd för att arbeta med bedömningar

Att arbeta med bedömningar är svårt, vilket utredningen poängterar på flera ställen. Vård- och omsorgsverksamheter är inte vana att bedöma språknivåer. Östersunds kommun anser att det stöd som ska utformas behöver vara konkret och tydligt för att det ska vara applicerbart på ett realistiskt sätt.

11.4.5 Vad kan språkutvecklande insatser eller aktiviteter på arbetsplatsen vara?

Östersunds kommun anser att det vore önskvärt att ett stödmaterial togs fram med tydliga och konkreta förslag på förhållningssätt och aktiviteter som stödjer ett språkutvecklande arbetssätt, gärna med hänvisning till forskning inom till exempel inlärningspsykologi. De exempel som lyfts fram under 11.4.5 är bra, men räcker inte.

11.9 Utredningen bedömer att vissa medarbetare behöver slutföra sina studier i sfi eller sva

Utifrån vad utredningen tydligt beskriver om hur vuxna med kort utbildningsbakgrund (och stort språkligt avstånd) lär sig, bör det framgå att det inte är självklart att ett återupptagande av studier i sfi (Svenska för invandrare) eller sva (svenska som andraspråk) når önskad effekt. Nyttan bör vägas mot kostnaden.

11.10 Utredningen bedömer att det behövs en kurs i språk och kommunikation i äldreomsorgen och föreslår att det tas fram underlag för en sådan

Östersunds kommun är positiv till en sådan kurs, men vill starkt påpeka att den måste vara utformad på helt andra sätt än andra kurser i svenska som tidigare erbjudits.

Utifrån vad som kommer fram i utredningen om interkulturell kommunikation, den tänkta målgruppens litteracitet (läs- och skrivförmåga utifrån kontext), förutsättningar för studier på distans samt språkutveckling över tid behöver vissa krav ställas på utformningen och utförandet av denna kurs. Östersunds kommun anser att utöver att kursen ska hållas av utbildade lärare i svenska som andraspråk måste den ges fysiskt på plats och inte digitalt, kännetecknas av muntlig interaktion, pågå över tid samt ge deltagarna konkreta språkliga verktyg att använda i vardagsarbetet.

11.12 Utredningen föreslår ett svenskalyft – ett riktat statsbidrag med syfte att höja nivån av kunskaper i svenska hos personalen

Östersunds kommun vill med eftertryck påpeka att en sådan satsning är en förutsättning för att kunna nå en bit på väg mot att alla medarbetare ska uppnå nivå Gers B2 i svenska.

12.1.3 Eleverna läser på fel nivå

Utredningen framhäver vikten av att varje elev läser svenska på lämplig nivå. Östersunds kommun vill påpeka att detta kan innebära att eleven bör läsa svenska på en nivå som hen redan har betyg i, vilket inte vore önskvärt.

Ställningstagande

Östersunds kommun ställer sig positiv till förslagen i utredningen, men finner anledning att påpeka behov av förtydliganden gällande följande avsnitt:

- 7.3.1 Detta är Gers B2
- 9.4.2 Stöd för att arbeta med bedömningar
- 11.4.5 Vad kan språkutvecklande insatser eller aktiviteter på arbetsplatsen vara?
- 11.9 Utredningen bedömer att vissa medarbetare behöver slutföra sina studier i sfi eller sva
- 11.10 Utredningen bedömer att det behövs en kurs i språk och kommunikation i äldreomsorgen och föreslår att det tas fram underlag för en sådan
- 11.12 Utredningen föreslår ett *svenskalyft* – ett riktat statsbidrag med syfte att höja nivån av kunskaper i svenska hos personalen
- 12.1.3 Eleverna läser på fel nivå

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Vård- och omsorgsförvaltningen

Yttrandet skickas per e-post till s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.sof@regeringskansliet.se